

Arkivsak-dok. 25/01727-8
Saksbehandler Mailinn Ingebretsen Kjørkleiv

Saksgang	Møtedato
Utvalg for levekår	22.10.2025
Kommunestyret	13.11.2025

Saksframlegg

Revisjon av frivillighetserklæringen for Farsund kommune

Kommunedirektørens innstilling:

Farsund kommunestyre godkjenner vedlagte Frivillighetserklæring for Farsund kommune.

Vedlegg

Andreutkast - Revidert frivillighetserklæring for Farsund kommune
Sammenstilling av skriftlige innspill og alle skriftlige innspill
Høringsinnspill - Revisjon av frivillighetserklæringen - Festung Lista
Frivillighetserklæringen innspill 2025_side 1
Frivillighetserklæringen innspill 2025_side 2
Frivillighetserklæringen i Farsund - høringsinnspill Rune Grimsby, leder Farsund idrettsråd
Oversendelsesmail
Førsteutkast - frivillighetserklæring for Farsund kommune 2025
Presentasjon høringsmøte - Frivillighetserklæring Farsund kommune
Til organisasjoner, lag og foreninger i Farsund kommune
Frivillighetserklæringen – saksfremlegg rådene
Saksutskrift - Revisjon av Frivillighetserklæringen - Førsteutkast på høring
Saksutskrift - Revisjon av Frivillighetserklæringen - Førsteutkast på høring
frivillighetserklæringen fra 2018

Saken kort fortalt

Kommunedirektøren har iverksatt en revisjon av Frivillighetserklæringen fra 2018, med mål om å tydeliggjøre kommunens rolle som tilrettelegger og samarbeidspartner for frivillig sektor. Revidert erklæring skal gjøre samspillet mellom kommunen og frivilligheten mer forutsigbart og

operativt. Arbeidet har skjedd i tett dialog med frivilligheten og medvirkningsorganer, og det er gjennomført en høringsprosess. Det foreslås at ny erklæring vedtas som rammer og plattform for videre samarbeid.

Bakgrunn

En aktiv og mangfoldig frivillig sektor er en viktig bærebjelke i utviklingen av et inkluderende og levende lokalsamfunn. God dialog og samhandling mellom kommunen og frivilligheten er avgjørende for å møte felles samfunnsutfordringer og bidra til økt livskvalitet for innbyggerne. Kommunestyret vedtok 24. mai 2018 en frivillighetserklæring. Erklæringen ble utarbeidet av kommunen i tett samarbeid med frivillige lag og foreninger. Målet var å gi et forutsigbart og konstruktivt samspill mellom kommunen og frivilligheten, og mellom ulike frivillige aktører i kommunen. Erklæringen la vekt på prinsipper som samarbeid, dialog og gjensidig respekt, og var et viktig første skritt i utviklingen av frivillighetspolitikk for Farsund.

Siden 2018 har rammevilkårene endret seg, både for kommunen og for frivilligheten. Kommunen har fått flere oppgaver og strammere ressurser, samtidig som forventningene til at kommunen skal legge til rette for frivilligheten har økt. Frivilligheten har på sin side utviklet seg med større mangfold og endrede behov. Lag og foreninger møter i dag høyere krav til organisering og oppfølging, blant annet når det gjelder økonomi og rapportering, og mange opplever utfordringer knyttet til rekruttering av frivillige. Denne utviklingen gjør det nødvendig å tydeliggjøre hvordan kommunen faktisk kan tilrettelegge, og å sikre rammer som gjør samarbeidet mer forutsigbart for begge parter.

Erfaringen gjennom disse årene har vært at erklæringen i stor grad har hatt en symbolsk og prinsipiell betydning. Den har vært viktig for å markere verdien av frivillig innsats, men har i mindre grad fungert som et praktisk verktøy i kommunens daglige arbeid. Dette har flere forklaringer, blant annet pandemiens betydning for aktivitet og samarbeid, utskifting av nøkkelpersonell i kommunen og at erklæringen ikke har vært godt nok kjent blant alle folkevalgte. Samtidig har enkelte formuleringer gitt rom for ulike tolkninger, og dermed skapt usikkerhet om hva frivilligheten faktisk kan forvente av kommunen, for eksempel knyttet til lokaler. I tillegg viser erfaringene og tilbakemeldingene at erklæringen kan føre til ulike rammevilkår for lag og foreninger, fordi noen har hatt større mulighet til å dra nytte av den enn andre.

Prosess:

På denne bakgrunn har kommunedirektøren satt ned en arbeidsgruppe som har fått i oppdrag å revidere frivillighetserklæringen. Arbeidet har skjedd i dialog med Frivillighet Norge og Agder Fylkeskommune, og prosessen har inkludert høringsrunde, innspillsmøte med lag og foreninger, arbeidsmøte med referansegruppe og behandling i medvirkningsorganer og politiske utvalg.

Uke	Hendelse
37	Utsendelse av førsteutkast sendes på høring
38	Behandling i medvirkningsrådene
38	Innspillsmøte med representanter fra lag og foreninger
40	Høringsfrist
41	Arbeidsmøte med referansegruppen (lag og foreninger)
42	Sak sendes til politisk behandling

43	Behandling i utvalg for levekår
46	Behandling i kommunestyret

Det er mottatt en rekke innspill i arbeidsmøtet, tre skriftlige høringsinnspill og bidrag fra rådene.

Vurdering

Innspill fra høringsrunde og innspillsmøter

Innspillene viser eksempelvis et behov for å etablere årlige møter, styrke synlighet og rekruttering. Økonomisk støtte og et mer strukturert samarbeid ble også fremhevet.

Temaer som gikk igjen var behovet for koordinerte og rettferdige ordninger for lån og leie av kommunale lokaler, og økt driftsstøtte til frivillige lag og foreninger. Noen etterlyste også tilskudd og kompensasjon til organisasjoner med egne bygg, og ønsket tydeligere kriterier for tildeling av midler. Videre ble møtepunkter og nettverksbygging fremhevet som viktige tiltak for å styrke samarbeid og kunnskapsdeling, blant annet gjennom felles aktivitetskalender, årlige samlinger og oversikt over tilgjengelige lokaler.

Det ble også etterspurt en klarere rolleavklaring for Frivilligsentralen, spesielt med hensyn til dens forhold til andre frivillige organisasjoner. Flere uttrykte bekymring for at sentralen i for stor grad konkurrerer om oppgaver, midler og ressurser.

Enkelte har uttrykt kritikk mot prosessens gjennomføring, spesielt med hensyn til tidsrammer, grad av involvering og forankring. Vår vurdering er at en slik prosess alltid kan bruke mer tid på enda bredere involvering og forankring, men at tid- og ressursbruk må sees i forhold til at dette er en revidering av erklæringen etter forrige grundige prosess. Erklæringen skal fungere som en plattform for samarbeid og samspill videre, slik at det er hvordan den benyttes og praktiseres som er det mest vesentlige.

Nærmere om revidert erklæring

Revidert erklæring bygger videre på prinsippene fra 2018, men forsøker å gjøre erklæringen kortere og tydeligere, slik at den blir mer anvendelig og lettere å forstå. Samtidig er det visse innholdsmessige endringer sammenlignet med dagens erklæring. Enkelte punkter er eksempelvis utelatt fordi innholdet dekket andre steder i dokumentet.

- Sammenlignet med tidligere erklæring er definisjonen av frivilligheten nå avgrenset til lag og foreninger, i tråd med Frivillighet Norges praksis. Enkeltpersoner og uformelle initiativ omfattes ikke. Denne avgrensningen gjør samhandlingen mer oversiktlig, særlig i forhold til tilskudd og bruk av lokaler.
- Det tydeliggjøres at erklæringen er et styringsdokument med felles mål og tiltak, og ikke som en juridisk kontrakt mellom kommunen og frivilligheten.
- Struktur og tematikk følger Samhandlingskoden til Frivillighet Norge.
- Det understrekes et felles ansvar for å involvere frivilligheten i saker hvor både ønsker og behov skal synliggjøres.
- Oppfølging av erklæringen er integrert i dokumentets struktur, og ikke et eget punkt.

- Under rekruttering og synliggjøring er det lagt inn at samarbeid med frivilligheten skal inngå i opplæring av folkevalgte, medvirkningsråd og nyansatte.
- Når det gjelder økonomi så prioriteres stabile og forutsigbare tilskuddsordninger med rapporterings- og kontrollkrav som står i forhold til støttebeløpets størrelse, i tillegg til lett tilgjengelig informasjon om ordningene.
- Den tidligere formuleringen om rett til gratis leie erstattes av et prinsipp om enkel og forutsigbar tilgang til kommunale lokaler for frivillige lag og foreninger. Endringen innebærer ikke at det skal innføres betaling, men at hvorvidt leie av lokaler skal være gratis eller betalt avgjøres av kommunestyret i den årlige budsjett- og økonomiplanprosessen.
- Det foreslås at retningslinjer for utleie av kommunale eiendommer utarbeides i dialog med frivilligheten.
- Kommunen skal gjøre det enkelt for frivilligheten å ta kontakt og få veiledning. En koordinator i kultur- og fritidssektoren har ansvar for dialog og koordinering på dette området.
- Det skal avholdes minst ett årlig møte med frivilligheten, med temaer som eksempelvis folkehelse, samarbeid og økonomi. Møtet skal fungere som en åpen møteplass for lag, foreninger, politikere og administrasjon, og gi rom for drøfting av felles samfunnsutfordringer, innspill til frivillighetspolitikken og feiring av frivilligheten. Det vurderes også å knytte utdeling av en frivillighetspris til dette møtet. På bakgrunn av dette kan det videre legges til rette for formelle og uformelle møter mellom frivilligheten ved behov.
- Setningen om at kommunen vil legge til rette for frivillige som ønsker å løse samfunnsoppgaver er fjernet for å tydeliggjøre at frivilligheten er en samarbeidspartner, ikke en erstatning for kommunale tjenester. Og for å tydeliggjøre at den handler om lag og organisasjoner. Kommunen skal støtte frivillige initiativ, ikke konkurrere med dem. Formuleringen er tatt inn etter innspill om behov for tydelig rolleavklaring.

Økonomiske konsekvenser

Det legges ikke opp til nye økonomiske forpliktelser i denne saken, men tydeligere rammer og prioriteringer innenfor eksisterende tilskuddsordninger. Kommunestyret avgjør årlig i budsjett- og økonomiplanprosessen om lokaler skal tilbys gratis eller mot betaling.

Konsekvenser for barn og unge

Bedre samhandling og støtte til frivilligheten vil kunne styrke fritidstilbudet og øke deltakelse blant barn og unge i lokalsamfunnet.

Konsekvenser for klima og miljø

Ingen direkte konsekvenser, men sambruk av lokaler og ressurser kan bidra til mer bærekraftige løsninger.

Konsekvenser for folkehelse

Økt samarbeid og aktivitet i frivillig sektor bidrar til sosial inkludering og bedre psykisk og fysisk helse i lokalsamfunnet.

Konklusjon

Revidert frivillighetserklæring tydeliggjør roller og forventninger, og anbefales vedtatt som et styringsdokument for et mer forutsigbart og strukturert samarbeid mellom kommunen og frivillig sektor.